

Ucraina: Pacea și securitatea internațională poate fi asigurată prin justiție pentru crimele de război

La 24 februarie marcăm un an de la invazia Rusiei în Ucraina, iar organizațiile membre FIDH din Ucraina, Centrul pentru Libertăți Civile și Grupul pentru Protecția Drepturilor Omului din Harkiv, au contribuit la documentarea a cca. 30.000 de presupuse crime internaționale. În spatele acestor cifre se află decesele și durerea a mii de victime, exacerbate de impunitatea conducerii Rusiei. FIDH și membrii săi din întreaga lume solicită instituțiilor internaționale și guvernelor să intensifice eforturile pentru a asigura justiția în Ucraina ca mijloc de promovare a păcii și securității internaționale.

Acum un an, lumea s-a trezit șocată, când forțele armate ale Rusiei au lansat un atac pe scară largă împotriva Ucrainei, într-o aparentă încercare de a cuceri capitala Kiev și de a răsturna un guvern ales democratic. Alături de comunitatea internațională, FIDH a condamnat ferm agresiunea Rusiei. Apărătorii Ucrainei au rezistat ofensivei, dar suferința poporului ucrainean abia începea. Într-un an, [CCL, KHPG și celelalte ONG-uri ucrainene care sunt membre ale coaliției „Tribunal pentru Putin”](#), au documentat aproximativ 30.000 de [incidente și presupuse crime internaționale comise, în cea mai mare parte, de forțele armate invadatoare](#), inclusiv execuții sumare, tortură, detenție ilegală, rele tratamente, viol și alte violențe sexuale comise în zonele ocupate de forțele armate ale Rusiei. Multe dintre aceste episoade de violență îngrozitoare au dus la anchete interne, în Ucraina și în alte

părți, și deja mai multe urmăriri penale ale soldaților ruși pentru încălcarea legilor și obiceiurilor războiului.

Au fost instituite [numeroase mecanisme internaționale](#) de responsabilitate pentru a investiga și a facilita urmărirea penală a posibilelor încălcări ale dreptului internațional umanitar, inclusiv Comisia Internațională Independentă de Anchetă a ONU privind Ucraina, Inițiativa de Monitorizare a Organizației pentru Securitate și Cooperare (OSCE) din Ucraina, Eurojust Joint. Echipa de investigație și investigațiile a peste 10 unități naționale suplimentare pentru crime de război și echipe internaționale de justiție mobilă, printre altele. Curtea Penală Internațională (CPI) a deschis o anchetă completă asupra situației din Ucraina în martie 2022. Cooperarea eficientă și complementaritatea dintre aceste mecanisme și angajamentul lor semnificativ cu victimele și societatea civilă vor fi esențiale. CPI nu are jurisdicție asupra infracțiunii de agresiune în ceea ce privește situația din Ucraina și, datorită mandatului său de ultimă instanță care îi urmărește pe cei mai responsabili, va investiga și urmări doar câteva cazuri – o mică parte a încălcărilor care au fost deja documentate, cu marea majoritate a cazurilor lăsate în sarcina Ucrainei și a altor jurisdicții interne sub principiul jurisdicției universale.

Mai mult, aceste mecanisme nu vor fi suficiente pentru a elimina impunitatea conducerii ruse pentru crimele comise de forțele armate ale Rusiei sau de milițiile sale private în Ucraina, dar și în Siria, Mali, Republica Centrafricană (RCA), Libia și, anterior, în Georgia și Cecenia. Acest lucru se datorează multor factori, inclusiv lipsa voinței politice și a capacității de a urmări în justiție amploarea acestor crime, atât pe plan intern, cât și internațional.

Consecințele globale

Între timp, războiul de agresiune al Rusiei în Ucraina nu numai că a exacerbât insecuritatea regională, dar a dus și la

o întrerupere a aprovizionării globale cu alimente, creșterea inflației și a provocat repercusiuni politice, economice și sociale grave și de durată pe fiecare continent. Refugiații ucraineni își caută refugiu în America de Nord și America Latină, iar penuria de alimente din cauza reducerii livrărilor de grâu din Ucraina a fost resimțită acut în țări precum Liban, Egipt și Indonezia. Mobilizarea internă în forțele armate ale Rusiei a provocat un exod al rușilor în Asia Centrală, Georgia și Armenia, în timp ce recrutarea agresivă de către așa-numita Companie Militară Privată Wagner a Rusiei a vizat persoane din Kazahstan, Tadjikistan, Serbia și, de asemenea, Zambia și Coasta de Fildeș. Între timp, încălcările drepturilor omului comise de Wagner în Siria, CAR, Libia, Mozambic și Mali rămân nepedepsite, acordând o susținere tacită metodelor nemiloase ale Rusiei în încercarea de a-și extinde influența în Africa, susținând regimuri fragile sau autoritare în schimbul unei licențe de a jefui resursele naturale. Rusia și-a consolidat, de asemenea, legăturile cu guvernele represive din Orientul Mijlociu și Asia, extinzându-și comerțul cu arme cu Iran și Myanmar și crescând exporturile de petrol și alte forme de cooperare economică cu China și Laos. Acest lucru a ajutat Rusia să atenueze efectul paralizant al sancțiunilor și să formeze o alianță de regimuri care abuzează de drepturi care sunt încurajate de impunitatea Rusiei pentru a amplifica represiunile la nivel intern.

FIDH și organizațiile sale member sunt solidare cu poporul Ucrainei

Pentru a promova justiția mai eficient în Ucraina și la nivel global, amenințarea recurentă la adresa păcii și securității internaționale care decurge din modelul global de abuzuri al Rusiei ar trebui să fie recunoscută și tratată într-un mod mai afirmativ.

Exprimând solidaritatea cu poporul ucrainean, FIDH și organizațiile sale membre:

- Îndeamnă Federația Rusă să înceteze imediat ostilitățile sale militare împotriva Ucrainei și ca Belarus să își înceteze sprijinul pentru aceste acțiuni;
- Face apel pentru o cooperare consolidată și pentru complementaritate între mecanismele existente de responsabilitate care analizează crimele internaționale comise în Ucraina și un angajament mai semnificativ cu victimele, supraviețuitorii și societatea civilă;
- Susține apelul pentru deliberări suplimentare cu privire la alte mecanisme de responsabilitate pentru crimele internaționale comise în Ucraina, cum ar fi un tribunal hibrid pentru crima de agresiune și alte crime internaționale comise în Ucraina;
- Face apel la condamnarea continuă a tuturor încălcărilor dreptului internațional de către toate părțile comise în Ucraina;
- Face apel la continuarea condamnării și la crearea unor mecanisme eficiente de responsabilitate pentru încălcările dreptului internațional comise de conducerea rusă în alte situații în care agenții Rusiei se angajează în acte de violență interzise, inclusiv în Siria, Mali și RCA, subliniind legăturile dintre regresul autoritar și abuzurile extrateritoriale;
- Solicită Ucrainei și altor părți non-statale să ratifice Statutul CPI și să adopte legislație de punere în aplicare, care să permită investigații și urmăriri penale interne pentru crime internaționale;
- Solicită autorităților ruse să oprească – și comunității internaționale să depună eforturi suplimentare pentru a opri – folosirea de către Rusia a propagandei și utilizarea nejustificată și abuzivă de istorie pentru a justifica agresiunea sa împotriva Ucrainei ca o „campanie de denazificare”.